

Laboration

– Instruktioner och formulär

Syftet med övningen är att visa exempel på några fenomen inom mänsklig kognition. Till vardags är man knappt medveten om de olika kognitiva processer som pågår. Men om man ändrar några förutsättningar, som görs i denna laboration kan man få vissa kognitiva fenomen att framträda tydligare. Första halvan utgörs av ett antal demonstrationer i helklass, medan arbete i andra halvan sker gruppvis vid några stationer.

Instruktioner till varje demonstration ges av övningsledaren på plats.

Använd detta formulär för att göra anteckningar under laborationens gång.

Övningen ska dokumenteras i en rapport. Instruktioner finns i slutet av detta dokument.

Del 1: Demonstrationer – utföres hemma

1a. ”Dörrstudien”

Vad visade filmen?

1b. McGurk effekten

Vad hörde ni vid enbart ljud?

Vad hörde ni vid ljud och bild?

Del 2: Demonstrationer av bedömningar och beslut – utföres i klassrummet

Uppgift 1)

Delfråga	Mitt svar	Klassens vanligaste svar	I allmänhet vanligaste svar	Rätt svar
a				
b				
c				

Uppgift 2

Scenario	Min skattning	Klassens medelskattning	I allmänhet vanligaste skattning?
Scenario 1			
Scenario 2			
Scenario 3			

Uppgift 3

Scenario	Mitt svar	Klassens vanligaste svar	I allmänhet vanligaste svar	Rätt svar
Scenario 4				

4. Minnesdemonstration

Del 3: Stationer

5. Stroop-effekten

Denna övning går ut på att säga färgen på vilket ett antal ord är skrivna (alltså inte läsa ordet, utan säga själva tryckfärgen).

Material:

- 2 lappar
- Tidtagarur (använd gärna mobilen)

Förberedelser:

- Låt lapparna ligga vända nedåt på bordet.
- En person åt gången ska läsa på lapparna, en annan person tar tiden och räknar fel/stakningar

Procedur:

1. Vänd på lapp nr 1 och starta tidtagningen.
2. För varje rad, säg högt vilken färg texten är skriven med (läs alltså inte ordet utan säg med vilken färg det är skrivet). Arbeta igenom listan så fort som möjligt. En person noterar eventuella fel eller stakningar.
3. Notera tiden och antal fel/stakningar i tabellen nedan.
4. Gör samma sak med lapp nr 2. Byt sedan person som läser så att alla får läsa.
5. När alla i gruppen är klara, räkna ut gruppens medelvärden för de olika listorna och fyll dessutom i tabellen nedan i vad som skiljer listorna åt.
6. Lämna lapparna vända nedåt för nästa grupp.

Lista	Utmärkande för listan	Min tid	Mina antal fel	Gruppens tid, medel	Gruppens fel, medel
1					
2					

6. Kommunikationskanaler

Låt alla lappar ligga vända nedåt på bordet!

I denna övning ska en person beskriva ett antal figurer för en annan person så att denne kan känna igen dem. Detta sker under olika kommunikationsvillkor (begränsningar i tal och ickeverbal kommunikation). Resten av gruppen är observatörer och noterar under tiden vad

som händer i kommunikationen.

Material:

- 3 lappar med numrerade figurer, en för varje kommunikationsvillkor (för beskrivaren)
- 3 lappar med onumrerade figurer, en för varje kommunikationsvillkor (för svararen)
- tidtagarur

Förberedelser:

- I gruppen utses följande: En person som ska beskriva, en person som ska svara, resterande del av gruppen är observatörer
- Låt lapparna för de tre kommunikationsvillkoren ligga vända nedåt på bordet
- Den som svarar får inte titta direkt på beskrivarens papper. Att rita på papper eller i luften är inte tillåtet.
-

Procedur:

1. Beskrivaren och den som ska svara sätter sig mitt emot varandra.
2. Beskrivaren börjar med kommunikationsvillkor 1, där enbart beskrivaren får tala. Den som ska svara får enbart använda icke-verbal kommunikation.
3. Beskrivaren ska nu hjälpa svararen att lista ut vilken siffra som ska höra till vilken figur. Svararen skriver siffror intill figurerna på sitt figurblad. Arbeta så snabbt som möjligt.
4. Observatörerna antecknar vad som händer i kommunikationen: Hur går beskrivaren tillväga? Dyker några problem upp?
5. När svararen anser sig klar och de fem figurerna numrerats noterar observatörerna tiden samt antalet rätt i tabellen nedan.
6. Beskrivaren och svararen tar nu figurblad nr 2 och sätter sig sedan rygg mot rygg och använder enbart tal i kommunikationsvillkor 2 (de får alltså inte se varandra).
7. I kommunikationsvillkor 3 (figurblad 3) är det inga begränsningar, både tal och ickeverbal kommunikation får användas.

Kommunikationsvillkor	Tid	Antal rätt
1. Mottagaren får ej tala		
2. Båda enbart tal (rygg/rygg)		
3. Inga begränsningar		

Observatörer kan notera följande under övningens gång, som också tas upp till diskussion i gruppen efter övningen:

- Vilka kommunikationsproblem upptäcktes?
- Vilka kommunikationsstrategier användes?
- Vilka kommunikationskanaler användes i vilken utsträckning?
- Vilken information var speciellt svår att förmedla?
- Efter övningen, kom på en verklig situation i arbetslivet där olika begränsningar av kommunikationen av denna typ skulle få konsekvenser. Ta med en kort diskussion kring denna i er rapport.

Rapport

Ni ska dokumentera denna laboration (demonstrationerna från del 1 och stationerna från del 2 & 3) i en 4-sidor lång rapport. I rapporten skall ni framförallt diskutera och resonera om de olika företeelserna eller fenomenen ni observerade och/eller fick lära er om.

Rapporten författas gemensamt av gruppen. Samtliga i arbetsgruppen skall bidra i skrivandet av denna rapport och förstå och kunna redogöra för alla delar av rapporten. På ett försättsblad ska det framgå vilka som deltagit i arbetsgruppen med namn och personnummer; b) vilken uppgift det rör sig om; c) vilken övningsgrupp (1-4) arbetsgruppen tillhör; d) email-adresser till samtliga medlemmar i arbetsgruppen.

Rapporten ska förutom en inledning innehålla en tydlig redogörelse, där ni för varje demonstration/station ska beskriva och diskutera följande:

- Vilket kognitivt fenomen var det som studerades? Vad var det som ägde rum?
- Fanns det något överraskande i det ni iakttog/i resultaten, eller var det hela förväntat? Varför?
- Vilka implikationer har det kognitiva fenomenet ifråga? Ser ni några praktiska konsekvenser eller tillämpningar? Någon situation i arbetslivet där det kan vara viktigt att känna till förekomsten fenomenet? Någonstans där man kan utnyttja kunskapen om det? (utbildning, utformning/design....)

Litteratur och material:

- Artiklar i kompendiet under ”Kognitiv design + individen och informationen” och under ”Kognitiv neurovetenskap”.
- Bladet ”Vidareläsning”, som ligger på hemsidan och delas ut vid övningen, för mer information om de olika kognitiva fenomenen.

Observera att tyngdpunkten i rapporten ska ligga på att ni diskuterar och resonerar om de olika kognitiva företeelserna.

I dessa diskussioner ska ni också använda er av **begrepp och teorier från kursen** (se ovan ”Litteratur och material”.) Relevanta och korrekta hänvisningar till kurslitteraturen krävs för godkänd rapport. Hänvisa på ett sätt som gör det enkelt för läsaren (övningsledaren i detta fall) att hitta. Vilken referensmetod ni väljer är valfritt, men textförfattare och sidhänvisning(ar) måste tydligt framgå. *T.ex.:* Schneider, 1993, s. 112; Chase m.fl. (1998), s. 120; Norman, 1993; s 47-48; Norman, kompendiet, s. 68.; Balkenius (2009) föreläsning 29/10.